

Gilbert Achcar:

Syrien: Att fiska i grumliga vatten

(Ur [International Viewpoint](#), 9 maj 2025. Ursprungligen publicerad på [Achcars blogg](#), 6 maj 2025. Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

Israel har vant oss vid att den fiskar i grumliga vatten. Den sionistiska staten har sedan länge velat så split och underblåsa motsättningar, på samma gång som den strävar efter att rita om kartan över Mellanöstern efter sin avbild, så att sekteristisk och etnisk splittring går före medborgarskap och gemensam lojalitet till en stat som förenar sekteristiska och etniska grupper i en enda smältdegel, samtidigt som den bevarar deras rättigheter. Inspirerat av det romerska imperiets berömda princip ”söndra och erövra” har Israel ända sedan sitt bildande försökt utnyttja de skillnader som de har hittat i både sin omedelbara och avlägsna omgivning, och spelat ut sekteristiska minoriteter mot den regionala sunnimuslimska majoriteten och etniska minoriteter mot den arabiska majoriteten: druser, kristna, kurder och andra – till och med shiamuslimer på shahens tid i Iran, innan det landet blev grogrund för fientlighet mot Israel och i sin tur bidrog till att underblåsa den shiamuslimska sektoriseringen i de arabiska grannländerna i ett försök att öka sitt regionala inflytande.

Ur detta perspektiv är den sionistiska statens agerande i Syrien efter Assadregimens fall varken överraskande eller ovanligt, det är snarare helt naturligt. Israel utnyttjade regimen sammanbrott för att krossa större delen av de militära medel som den störtade regimen hade, och kraftigt försvaga Hay’at Tahrir al-Shams (HTS) försök att ersätta den tidigare regimen genom att utvidga sin kontroll över större delen av Syriens territorium. Israel drog fördel av maktvakuumet för att utvidga sin kontroll bortom ockupationen av Golanhöjderna, som inleddes efter kriget 1973. Det gjorde man av två uppenbara syften: dels för att stärka sin strategiska ställning i södra Libanon, och dels för att göra det lättare att tränga in på syriskt territorium i riktning mot områden med drusisk majoritet.

De senaste konfrontationerna ställde HTS’ regim och jihadistgrupperna som den kontrollerar mot beväpnade druser som försvarar sitt samhälle och skyddar det från att ledas av en regering som underlåter att respektera deras rättigheter. Tidigare hade druserna lyckats tvinga den förra regimen till detta, trots dess anspråk på att skydda minoriteter, och nu är de ännu angelägnare att försvara sig mot en regim, i vars väpnade styrkor det ingår sunnimuslimska grupper som är fientliga mot landets olika minoriteter. I själva verket har HTS-regimen inte lyckats övertyga resten av Syriens befolkning, inklusive en stor del av de sunniarabiska syrierna, att den verkligen avser att upprätta en civil, demokratisk, icke sekteristisk regim som inkluderar alla det syriska folkets delar och respekterar deras särdrag.

Här finns kärnfrågan: för att sionisterna ska kunna fiska i grumliga vatten måste de först och främst göra vattnet grumligt. Skyll inte på kurderna, som i decennier led fruktansvärt av chauvinistiska baathistiska förföljelser, innan de under inbördeskriget tog chansen att genomdriva sitt självstyre i de områden i nordost där de var koncentrerade. Skyll inte heller på alawiterna, som i mars förra året utsattes för en ohygglig massaker, där män som bar HTS-uniformer deltog, och under vilken omkring 1.700 civila dödades. Skyll inte heller på druserna, som utsattes för en sekteristisk attack under förevändning av en fabricerad video som tillskrevs en shejk från deras sekt, men som bara

kunde lura personer som var förblindade av ett förutfattat sekteristiskt hat.

Skulden ligger främst hos de som hävdade att det bara var de som låg bakom Assadregimens fall, trots att Israel spelade en stor roll för att skapa förutsättningarna för regimen, med det avgörande slag de tilldelade mot Irans förmåga att stöda regimen, antingen med Libanons Hizbollah eller genom att skicka trupper från Iran och Irak. HTS borde ödmjukt ha erkänt sina egna truppers begränsning, som är klart svagare än de kurdiska styrkorna i nordost, och alldeles för svaga för att de ska kunna utvidga sin kontroll till alla de arabiska regioner som den störtade regimen kontrollerade med hjälp från Ryssland och Iran.

Istället blev Ahmad al-Sharaa överlycklig över att ersätta Bashar al-Assad i dennes presidentpalats (han började till och med se ut som en skäggig version av den avsatte presidenten). Han betedde sig som om han skulle kunna dominera hela Syrien, först genom att utse HTS-regeringen som styrde över Idlib till regering över hela Syrien, och sedan bilda en ny regering dominerad av HTS, där det syriska folkets "representation" inskränks till ett symboliskt minimum som inte övertygar någon (det värsta var att en enda ensam kvinna skulle representera den syriska befolkningens kvinnliga majoritet och dess kristna minoritet). Han utlovade en konstitutionell process som hade samma brister, och antydde att Syrien inte skulle hålla några val på fyra år.

Istället för allt detta, som är tvärt emot vad Syrien behöver, borde de ha strävat efter den enda väg som skulle kunna leda till en återförening av landet. Som jag ända från början har pekat på (se "Hur ska den syriska staten åter byggas upp?", 17 december 2024 – på arabiska, inte översatt), borde denna väg vara att det sammankallas en heltäckande konferens med representation från det syriska folkets alla politiska, sekteristiska och etniska delar, och där kvinnor representeras i överensstämmelse med sin andel av befolkningen. Konferensen skulle sedan bilda en övergångsregering där dessa delar deltar och röjer vägen för att inom en tidsperiod som inte överstiger ett år välja ett konstitutionellt råd. Detta råd skulle sedan skriva en ny konstitution som underställs en folkomröstning, där det krävs två tredjedels majoritet för att konstitutionen ska träda i kraft. Dessa förutsättningar är det enda som kan rensa Syriens vatten och inge befolkningens olika delar ny tillförsikt. Men det HTS-regimen hittills har gjort är att på ett farligt sätt grumla vattnen, och öppna vägen för de olika regionala krafter som är experter på att fiska i grumliga vatten, främst bland dessa den sionistiska staten.